

T U K U M A

Lieta

49.
numurs
Piekdien,
26. jūnijā
1942. 12. gads

Laikraksts iznāk otrdienās un ceturdienās. • Redakcija Tukumā, H. Göringa ielā 1. Tālrunis 253. • Darba laiks no pl. 9—16.

Sasniegta Ēģiptes robeža

Pašlaik militāri svarīgākie notikumi noris Ziemeļāfrikas frontē. Ģenerālfeldmaršals Rommels, izmantojot savu spīdošo uzvaru, neatturāmi laužas uz priekšu. Vācu un itaļu priekšējās vienības jau sasniegušas Ēģiptes robežu un turpina vajāt sakautās angļu vienības. Cik nopietni raugās paši angļi uz stāvokli Ziemeļāfrikā rāda tas, ka sāka jau muzeju evakuācija Aleksandrijā un Kairo. Rommela armiju stāvokli vēl ievērojami uzlabo Tobrukā iegūtais milzīgais kaļa materiālu daudzums. Angļiem, turpretim, šo milzīgo krājumu zaudējums nozīmē smagu triecienu, ņemot vēl vērā to, ka pēc Tobrukas zaudēšanas angļu Tuvo Austrumu armiju apgāde pa Vidusjūru kļuvusi vēl daudz problemātiskāka kā līdz šim.

Ass valstu spēkiem virzoties tālāk Ēģiptes teritorijā, angļiem nopietnas grūtības var sagādāt arī ēģiptiešu izturēšanās, jo Ēģiptes patrioti nebūt nav apmierināti ar pašreizējo stāvokli, kur Ēģiptei Anglijas dēļ uz savas teritorijas jāpārcieš visas kaļa grūtības un postījumi.

Japāņu zemūdenes Amerikas piekrastē

DNB. Tokiō. Japāņu zemūdene, kas apšaudīja militārās iekārtas Vanuveras salā, Kanadas piekrastē, sa-

vus uzbrukumus turpināja, apšaudot militārus mērķus Port-Brovnas un West-Portas apgabalos. Zemūdenes uzbrukumi deva labus panākumus, tā iznīcināja svarīgas militāras ierices un radīja nekārtību visā ZAS rietumpiekrastes aizsardzības sistēmā.

Japāņu panākumi Aleutās

DNB Tokiō. Galvenā nometne publicē šādu komunikē: Japāņu flotes vienības, kas darbojas Aleutu salu apkārtnē, pēc Kiskas salas ieņemšanas 7. jūnijā un Attu salas ieņemšanas 8. jūnijā, turpina tīrīšanas operācijas apkārtnes salās. Kiskas sala turpmāk sauksies Narukami un Attu sala — Atsutas sala.

Kiņas frontē japāņu labākās vienības Čekiāngas provincē ieņēma Kišui pilsētu — svarīgu ienaidnieka atbalstpunktu. Ieņemtas arī lidostas Lišui tuvumā.

Padomju zemūdene nogremdējusi zviedru kuģi

DNB. Berlīne. No militāriem avotiem ziņo, ka dažām boļševiku zemūdenēm izdevies izlauzties cauri mīnu sprostiem Somijas līcī. Līdz šim zemūdenēm nav izdevies nogremdēt vācu transporta kuģus, bet tās gan nogremdējušas pie Elandes salas zviedru preču kuģi „Gorthon“.

sienas, tad gribas vēlreiz atgādināt, kas isti ir tie pamati, tie balsti, kas ļauj dzīvi celt skaistu un pilnvērtīgu. Tā ir vispirms ģimene. Pret to mums jābūt cieņai un mīlestībai, mums jātur svēts ģimenes vārds un — ar savu dzīvi jādara prieks vecākiem, brāļiem un tuviniekiem. Tālāk ir tauta. Piederība pie kādas tautas jau liecina, kāds ir pats cilvēks. Ar piederību pie latviešu tautas mēs varam būt lepni, jo latviešu vārdam ir laba skaņa. Šī mūsu vārda labā slava ir daudzu paaudžu darbs. Tāpēc ikvienā brīdī, ikvienā solī mums jādomā, vai mēs strādājam visas tautas labumam. Ja tā mēs pieiesim darbam, tad nepazudisim, jo mēs būsīm saistījušies ar tautas bijušām un nākošām audzēm. Arī par jums, absolventi, es domāju, ka jūs svētū darīsiet Latvijas vārdu.

Tālāk nozīmīga ir arī ikviena personīgā a u g š u p t i e k s m e, jo no tās atkarājas visas sabiedrības progress. Bet, saskaroties ar citiem, mums jāpaliek godīgiem, jāprot godīgi uzvarēt un arī zaudēt. Ne ar laimi vai gadījumu tiksīm uz augšu, bet ar darbu. Tas palīdzēs katram attīstīt savas dotības, katram atrast savu vietu. Latviešu tauta to sapratusi ļoti labi. Jo ne jau saule vien mums dod maizi, bet arī izkopts.

Tāpēc vienmēr un visur esiet krietni savas ģimenes locekļi, labi darba darītāji un isti latvieši, sakot līdz ar Kronvaldu:

„Mans lielākais prieks, manas dzīvēs bēdas ir latviešu tautas laimē un nelaimē.“

Ta dzīvojot mūsu tauta būs laimīga un mūžīga.

Dievs, svētī Latviju!

Pēc runas direktors absolventiem izdalīja diplomus. Tad sveiciens un visa laba vēlējums nodeva Tukuma apr. vecākais A. Banga un pilsētas vecākais Dr. B. Rozenbergs, bet visu absolventu vārdā no skolas vadības un skolotājiem sirsnīgos vārdos atvadījās Mirdza Kreicberga. Viņa apsoliņās, ka absolventi attaisnos cerības un savā turpmākajā dzīvē visu ziedos dzimtenei.

Skolas vadība, absolventu klašu audzinātāji — R. Kļaviņš un K. Šmēlds, tāpat aprīnka un pilsētas vecākie saņēma ziedus.

Ar 1942. gada 17. jūnija pārdarbu konferences lēmumu Tukuma valsts ģimnaziju beidza: Aina Dāldere, Anna Fridrihsone, Ilmārs Grēbers, Elga Grēnberga, Skaidrīte Jordāne, Vēra Kambala, Mirdza Kreicberga, Austra Kupša, Vladimīrs Leja, Berta Liepa, Irēna Liepiņa, Hermīne Miķelsone, Agnēze Neile, Imants Pētersons, Kārlis Raģis, Tālvāldis Raits, Milda Reķe, Skaidra Stūbele, Gunārs Špleceris, Vēra Tolkočova, Lidija Tolkočova, Laimonis Vanags, Valija Vanaga, Leonards Vittenšteins, Rita Zemdega, Vēra Smitē, Artūrs Balodis.

Tukuma valsts komercskolu beidza: Erika Alksne, Rīta Auzenbacha, Jānis Blumbergs, Valija Drunfelde, Vilma Jansone, Kate Liepa, Milda Pliksa, Austra Strauta, Lizete Tauriņa, Olga Zāgere, Anna Bedīke, Melita Ieva, Velta Tone, Elmārs Malinka, Hērmanis Pāce, Elmārs Zeltiņš, Alfreds Važa.

Miris Augusts Brocis

Mūsu jaunās paaudzes apdāvinātais dzejnieks, kvēlais patriots Augusts Brocis aizgājis mūžībā Jāņu dienas rītā Tērvetes sanatorijā. Pēdējā laikā dzejnieks bija laiks. „Zemgale“ līdzstrādnieks; viņš publicēja šeit daudz dzeju un arī romānu par savām mežinieku gaitām boļševiku gadā. Atskatot acinājumam doties cīņā pret boļševismu,

Mežinieku dienas

Mūsu zaļie meži zin stāstīt daudzus senus varoņstāstus. Savā šalkoņā viņi stāsta par partizāņiem — „zaļajiem“ 1919. g. cīņās; viņi stāsta arī par neseno laiku. Daudziem kvēlākiem patriotiem bija jāmeklē patvērumš mežā jau tūlīt pēc boļševiku ienākšanas 1940. g. Daudzi aizgāja mežos pēc 13. — 14. jūnija, bet kad pienāca mūsu zemes brīvošanas diena — 22. jūnijs, meži deva patvērumu atkal jauniem tūkstošiem latviešu vīru. Kad viss likās grūstam un zūdam, šeit — mežā sanāca kopā patrioti. Dzimtenes mīla un ista latviešu varoņgars atdzima vīru krūtīs — viņiem nebija par grūtu vairs nekas, lai Latvija tiktu brīva. Trūcīgi bija ieroči — vecu sistemu kaļa šautenes, revolveri un medību bises ar nedaudz municijas bij vienīgais balsts. Bet šie vecie ieroči, drošas rokas vadīti, trieca zemē „neuzvaramās“ kaļavīrus. Ieguva jaunus ieročus, dabūja municiju un vīri varēja sākt jau plāšākas cīņas.

Partizāņu skaits auga, bet vēl vairāk auga viņu varoņdarbu slava. Daudzās vietās viņi, skaitā maz, ieņēma pilsētas un bieži apdzīvotas vietas dažas dienas pirms vācu kaļaspēka. Torņos, augstākos kokos uzvijās latviešu karogi, un latviešu doma, ko vīri par visu vairāk bija mežinieku dienās loļojuši, pārņēma visu tautu.

Šīs dienās, kad atceramies mūsu zemes atbrīvošanu, mēs nevaram neatcerēties arī mūsu mežiniekus. Mēs, latviešu vīri, kas tanīs dienās bijām mežos, nekad neaizmirsīsim mežu šalkas un varoņstāstus. Tur mēs dzirdējam par mūsu senču slavas apmirdzētām gaitām un paši zvērējam sevi atdot mūsu tautai.

Salci mūžīgi, latviešu mežs, un stāsti mūsu tautas nākošām varoņciltīm, kādi vīri te reiz bija, strādāja, cīnījās un par savu tautu krita! E. Š.

dzejnieks pieteicās kā viens no pirmajiem un devās uz austrumfronti. Pēc laika dzejnieku nācās ievietot Tērvetes sanatorijā.

Vairākas dzejnieka A. Broča dzejas publicējām arī mūsu laikrakstā. Lai viņam vieglas smiltis paša brīvotā un tik ļoti milētā Latvijas zemē!

Vēsturiskās atceres

Profesoram Arnoldam Spekam 55 gadi

Pazīstamais vēsturnieks un romāņu literāturas pētnieks Arnolds Speke 14. jūnijā atskatījās uz 55 mūža gadiem. Speke bijis ģimnazijas direktors Liepājā un Rīgā, ilgu gadus mācību spēks universitātē un sūtnis Itālijā, kur dzīvo vēl tagad. Sarakstījis vairākus darbus par itāliešu un spāniešu viduslaiku literātūru un vairākos apcerējumos parādījis latīņu humānistu ietekmi Senrīgas dzejnieku darbos. Ievērojamākā Spekes grāmata „Latvieši un Livonija 16. gs.“ aplūko seno vēsturnieku Livonijas kartes, seno latviešu izskatu, parašas, ticējumus un militārās attiecības.

Jānis Dāvis 75 gadnieks

Pazīstamais tautas darbinieks Jānis Dāvis 14. jūnijā atskatījās uz nodzīvotiem 75 mūža gadiem, ko viņš pavadījis skolotāja, publicista, saimnieciska darbinieka un namsaimnieka darbā. Skolu laukā 1898. g. Dāvis sastādījis pirmo ābecei pēc skaņojamās metodes. Ar brošūrām Židi un sociāldemokrātij, Svētās tautas nesvētie darbi u. c. Dāvis latviešu publicistikā nostājās par dedzīgu antisemitisma sludinātāju. Otra vadošā līnija Dāvja darbā — cīņa par atturību — priekš pasaules kaļa izteicās daudzās brošūrās. Ilgā mūža pieredzējumus Dāvis aprakstījis savā pēdējā grāmatā. Manas gaitas un atziņas (1942.).

Arvien vairāk lidmašīnu!

Mūsu attēls rāda kādas lielas lidmašīnu rūpniecības būves telpu, kurā no ienaidnieka tik ienīstos kaujas lidaparātus pagatavo uz slidošās lentas.

Ar piederību pie latviešu tautas mēs varam būt lepni

20. jūnijā vidusskolu jaunatni visā valstī izvadīja dzīvē — vai nu tālākās izglītības ceļam vai darbam. Izlaiduma aktos bez skolu saimes kuplā skaitā pulcējās arī skolēnu vecāki, vietējās sabiedrības pārstāvji un agrāko gadu absolventi.

Tukuma valsts ģimnazijas aktu zāle svinīgajam izlaiduma aktam bija gaumīgi dekorēta zaļumiem un ziediem. Vairāk kā citus gadus skatīt savas pilsētas vidusskolu jauno absolventu atvadīšanos bija nākuši vecāki un sabiedrības pārstāvji.

Garīgo aktu izlaiduma svinību ievadījumā vadīja L. Biteniece.

Tad dedzīgā, vērtīgu atziņu bagātā runā no saviem audzēkņiem atvadījās ģimnazijas un komercskolas direktors J. Labsvīrs. Runas ievadījumā viņš

pieminēja Lielvāciju; klātesošie nodziedāja Lielvācijas himnas.

„Mīlie absolventi“, tālāk teica direktors, „tagad jūs esiet ieguvuši pamatu dažādās zināšanu disciplīnās. Taču skola deva jums netikai izglītību — viņa jūs arī audzināja, jo sabiedrībai ir tiesība prasīt, lai jaunie pilsoņi būtu pilnvērtīgi un pozitīvi sabiedrības locekļi. Zināšanu iegūšanā, kaut gan pag. gads sita smagas brūces, jūs tomēr visumā varējiet iet to ceļu, kāds bij 5—10 g. atpakaļ. Ar audzināšanu bija grūtāk, jo tā ir atkarīga no ārējiem apstākļiem: audzināšanas pamati stipri mainījušies. Tomēr jāpateicas Dievam, ka boļševiki še bija tikai gadu un jūs saglabājiet savu pareizo nostāju.

Ja nu jums tagad jāatstāj skolas

Ludvigs Rūba.

Vasarā

Kā lielu laimi viedam
Tu priecīgs laukos ej,
Un uzsmaidi ik ziedam
Kā mīļai meitenei.

Mirdz saulē debess zilga
Pār plāvū ziedošu.
Vai gundega, vai smilga —
Tev visas mīļas nu.

Tu ziedu plūc un zilē,
Kurz dzīve tevi trieks:
Mīl — nemīl, nemīl — milē...
Ai, vasara, ai, prieks! —

Žīdu iespaids

Šajās dienās Londonā Anglijas žīdu avīze „The Jewish Chronicle” atskatījās uz 100 gadu pastāvēšanu. Sinagogās lika noturētas ugunīgas runas par priekšā stāvošo Izraēla tautas uzvaru par nežīdiem. Slavas dziesmas tika dziedātas žīdu kara un atbēšanas dienām. Žīdu svinības noslēdzās ar luksusbanketiem, nemaz neņemot vērā izsalkušo Londonas tautu.

Visa Sītijas aristokrātijā un visas Londonā akreditētās diplomātiskās pārstāvniecības piesūtīja žīdu organizācijām savas slavinošās laimes vēlējumus telegramas. Arī kādreiz tik jūtīgais Kenterberijas arhibīskaps, boļševiku un žīdu draugs, slavina žīdu avīzi viņas 100 gadu pastāvēšanas gadījumā. Lai neviens netrūktu, šajā slavināšanā ieslēdzās arī Anglijas katoļu galva, katoļu arhibīskaps, kardināls Slinslejs. Viņš uzskatīja par savu reliģisko un politisko pienākumu morāli atbalstīt žīdus viņu vadītā boļševiku un angļu cīņā pret ass valstīm.

Ši žīdu slavināšana žīdu lapas 100 gadu jubilejas gadījumā jo spilgti rāda, cik stipra ir žīdu vara Anglijā un cik sīkstī angļu tauta turas pie cerības, ka pasaules žīdisms viņiem palīdzēs uzvarēt.

Boļševiku teroristu grupas pazemes alās

(DNB) Bukaresta. Bukarestas prese apraksta, ka pēc 50 boļševiku terora grupu iznīcināšanas pilnīgi likvidētas arī pazemes alās novietotās boļševiku grupas. Šīs grupas bija iekārtojās Odesas katekambās, kuņu garums ir daudz kilometru un kas velkas zem pilsētas līdz jūras krastam. Šie pazemes labirinti cēlušies, izbūvējot Odesu un no tiem izrakto akmens materiālu izlietojot būvēm. Pēc Odesas ieņemšanas vairākas teroristu grupas bija novietotās šīs pazemes ejās. Lai tās likvidētu, visas labirintu izejas plānveidīgi aizmūrēja. Pazemes ejās atrada elektriskās strāvas ražošanas aparātus, ievīņu raidītājus un uztvērējus. Tos lietoja satiksmei ar boļševikiem. Kanā-

Dziesmās un ugunu mirdzumā aizritēja Jāņi

Latviešu lielākie svētki, svētki saulei, zemei un dzīves priekam — Jāņi, nu aizvadīti. Reti kādu gadu Jāņi tā gaidīti. Pēc 2 gadiem, kad mēs pēdējo reizi 1939. g. svinējām Jāņus, šīni Jāņu vakarā ar spontānu spēku atkal izpaudās viss latviskais, mūsu tautas gars, ko nekādas varas nespēj nomākt.

Ja pavasaris šogad bija reti vēls un likās, ka tā vēsās lietainās dienās arī paies vasara, tad Jāņu vakars atnāca ar sauli un isti vasarīgu laiku. Vilcieni un autobusi, kas no pilsētām veda ārā Jāņu bērņus, piedzīvoja istu pārbaudījumu. Tie, kas netika vilcienos, tomēr neatteicās no Jāņu svētkiem — daudzi kājām devās pie saviem radiem un paziņām svinēt Jāņus. Laucinieki ar skubu steidza padarīt nepieciešamos darbus — stādīt bietes un ravēt dobes, lai Jāņu vakarā viss būtu tīrs.

Un tad pienāca Jāņu vakars. Greznojušās ziedu un ozolu vainagiem, meitas un puīši devās svinēt Jāņus, līgodami iegriezdamies ik mājā, lai tad kopējā pulciņā dotos uz vietu, kur mirdzēs Jāņu ugunis. To gan šogad, kara apstākļos, nebija daudz, taču pie ugunim sapulcējās visa pagasta jau-

natne un dziesmās un dejās pavadīja īso Jāņu nakti, lai Jāņu dienas ritā sāgaidītu sauli rotājamies.

Tā dziesmās un ugunu mirdzumā Jāņus svinēja latviešu zeme. No pakalna uz pakalnu sasaucās ugunu spožums, no pakalna uz pakalnu sasaucās dziesmās latviešu tauta.

Tukumā Jāņu svinēšanu bija rīkojuši, kā jau arvienu, brīvprātīgie ugunsdzēsēji. Ievadījumā runāja ģenerāldirektora pārstāvis. Pilsētas parks bija tukumnieku pilns. Lielu piekrišanu guva Jāņu miestīņš, tāpat dejas.

Smārdē plašs Jāņu sarīkojums risinājās Ozolpili Smārdes lauks. b-bas sarīkojumā. To ievadīja ar Brivnieka komedijas „Sarkanais tauriņš” izrādi T. p. Tukuma pilsētas dramatiskās trupas uzvedumā. Labi sagatavota luga guva publikas piekrišanu un režisors Jānis Zviedris — ziedus. Lugas trešo cēlienu noskatījās arī ģenerālkomisāra pārstāvis. Pēc izrādes viņš uzrunāja sapulcējušos, sakot „ka zemniekiem, tāpat kā visiem, jābūt arvienu savā vietā, lai līdz ar karavīru frontē veicinātu uzvaru. — Pēc uzrunas visi devās pie ugunsкура, kur notika apligošanās un dejas.

Aizupē Jāņu svinēšanu iesāka ar J. Lejiņa lugas „Nebrāuc tik dikti” brīvdabas izrādi, kas guva lielu piekrišanu. Tad mūsu jaukās tautas dziesmas dziedāja Tautas palīdzības koris; sekoja ligošana un Jāņu prieki.

Zemītē Ligo svētku svinības risinājās muižas parkā. Dziedāja T. pal. koris un bija dažādi tautiski inscenējumi.

Zebreņē tautiskais Jāņu vakara sarīkojums notika pamatskolā. Brīvā dabā uzveda inscenējumu „Jāņa tēva sēta”.

Bugurē, mūsu piejūras pagastā, tāpat skanēja Jāņu dziesmas. Ievērojot piesardzību, Jāņu ugunis gan nedrīkstēja dedzināt. — Jāņu sarīkojums notika Bērziem ar referātu un dejām.

— Tāpat līgsmos Jāņu svētkus svinēja citos mūsu apriņķa pagastos. Vietās, kur nebija rīkotas teātra izrādes, laudis pulcējās pie Jāņu ugunim vai arī cīmojās kaimiņš pie kaimiņa un, iebaudot Jāņu miestīņu, lika atskanēt mūsu kuplajai dziesmai, pārrunāja aizvadītos laikus un pašreiz veicamos darbus.

Tuvākā nākotnē ievācami

šādi ārstniecības augi: vecvīrbārdu, zīpēnišu, kailo trūkumzāļu atraitnisu, lauku skostu, dzeltenā ceļaboliņa laksti; pelašķu, liepu, balto panītru, vīgriežu ziedi; mālpeņu, aveņu, kazeņu, puplakšu lapas un Islandes sūnas u. c.

Centīgiem vācējiem izsniedz prēmijas.

Izvērtus un pareizi sagatavotus augus par noteiktām cenām uzpērk Farmācijas Pārvaldes Ārstniecības augu uzņēmums Rīgā, Mārstāju ielā 7.

Brīvprātīgo registrēšana darba dienestā

Brīvprātīgo registrācija Valsts darba dienestam Tukuma apriņķi dzīvojošiem tiek izvesta Tukuma apriņķa policijā — Tukumā, Brīvības laukumā № 13, no plkst. 9—13 un no 14—17, līdz š. g. 15. jūlijam.

J. Zeltiņš

Tukuma apr. priekšnieks atv. pulkv. ltn.

Priecīgi Līgo svētki tabakas audzētājiem

Šogad priecīgākie un lepnākie ligo-tāji noteikti bija tabakas audzētāji, kas uz Līgo svētkiem saņēma katrs kā prēmiju 400 papirosus.

Iestājoties siltam laikam, tabakas stādījumi ir jūtam uzlabojušies un sola rudenī labu ražu. Stādīšanas sākumā novērotais dēstu trūkums vairs netraucē tabakas stādīšanu, jo tagad dēstu netrūkst. Stādījumu izlabošanai var lietot arī machorku, kuņa ātri aug un arī žāvēšanā neradīs sajaukumu ar pamatšķirni.

Lauksaimnieki, kuriem ir sagatavota zeme, machorku vēl var stādīt lielākos vairumos, jo viņas audzēšana ir ļoti vienkārša, sevišķi žāvēšana. Machorku varēs žāvēt, nogriežot visu stādu uz reizi. Šie jaunie audzētāji papirosu prēmijas saņems pēc tabakas izstādīšanas.

līdzības un citas tamlīdzīgas ierices ļauj spriest, ka boļševiki par šādu teroristu grupu novietošanu bija rūpējušies jau ilgāku laiku priekš Odesas krišanas. Šī „neredzamā armija” bija apgādāta ar visu, kas atvieglotu tās teroristisko darbību.

Latviešu strādnieki un darbinieki protestē

ON. Rīgā. Arodbiedrību centrālās savienības vadība savā ārkārtējā sēdē pieņēma zināšanai Latvijas zemes pašpārvaldes ģenerāldirektoru protesta deklarāciju pret plūtokrātisko valstu noslēgto līgumu par Latvijas „izandelēšanu” sarkanajam teroram un visu latviešu strādnieku un darbinieku vārdā pievienojas ģenerāldirekcijas protestam, izsakot telegrammā ģenerālim Dankeram dziļi izjustu sašutumu pret melienu, ka latviešu tauta kādreiz būtu brīvprātīgi pievienojusies padomju savienībai.

Bandīti noslepkavojuši agronomu tukumnieku Jāni Katlāpu

Istras rajona agronomis Jānis Katlāps 12. jūnijā izbraucis uz Šķaunes pagastu dienesta darīšanās un palicis pagasta namā pa nakti. Nakti uz 13. jūniju pagasta namam uzbrukuši bandīti un starp citiem ar lodes šāvieniem nogalinājuši arī agr. Katlāpu. Smagi ievainots K. vēl dažus simts metrus skrējis un saļimis.

K. bija iecienīts agronomisks darbinieks; agrāk viņš pārzināja Kandavas rajonu. Dzimis Katlāps Milzkalnes pag. Jāņkrogū un beidzis Tukuma valsts vidusskolu. Nelaikis atstājis sievu un mazus bērņus. K. apbedīts Ludzas pilsētas kapsētā.

Aizsaulē aizgājis nopelniem bagāts policijas darbinieks

Ar sirdstrieku pēkšņi miris ilggadīgais Aizupes virskārtības Kārlis Feldmanis.

Es biju Staļina gūsteknis

Inž. R. Kravčenko atmiņas

(10. turpinājums)

Nīčevu

Tā nu sēžu kādā tipiskā motoru darbnīcā. Te nav nekā, itīnēkā, ne rīku, ne materiālu un krievu vārdujam — nīčevu šeit visdziļākā nozīme. Strādnieki jau gan te ir strādīgi, bet piedzīvojušu meistarū vietās ir tikai nespējīgie politrūki. Apskatu labos Forda traktoros, kas te mēģinās apkārt. Viena gada laikā tie jau galīgi nolietoti. Bet 280 traktoros jau pēc sešu mēnešu darba nevar iedarbināt! „Te vainojami amerikāņi un ārzemju inženieri”, šķēdas politrūki.

„Bet šos traktoros taču pieņēmusi tehniskā centrālā pārvalde. Bez tam jums ir kontrolinženieri. Ja jau Amerika vainīga, kāpēc tad jūs komisāri to nepamanīja? Šie paši traktori Amerikā strādā 9—8 gadus”, es politrūkiem iebilstu.

„Bet viņi parasta tikai plecus. Tāpat plecus parastija arī tad, kad tikko atsūtījis Oliver Farm E. Co mašīnas sarūšēja stepē, jo nebija laikā uzceltas ēkas to samontēšanai. Ko gan dod mašīnas bez fabrikām, ko dod autoceļi, ja tur pat ar krievu troiku nav droša braukšana!”

„Šeit, Nižņij — Novgorodā iepazīnos arī ar Poltavas centrālās lopkautuves inženieru Moļikovu.

2000 cūku vieta tikai 30!

„Man ir uzdevums”, stāstīja Moļikovs, „nedēļā pārstrādāt 2000 vagonus cūku. Saldēto gaļu tad izsūtām pa visu padomiju. Bet mašīnas stāv, un es varu dienā pārstrādāt augstākais 30 cūkas prasīto 2000 vieta!”

Šini uzņēmumā strādāja arī kāda jauna meitene Tatjana, apakšvirsnieka meita. Viņa bija vieglprātīga un par visu tikai smēja, bet viņai tomēr manā dzīvē bija jāspēlē izšķirēju lomu. To darīja viens vienīgs viņas teikums.

„Gaļu galā taču ir vienalga, ko es izvēlos sev par draugu”, viņa teica, „jo daudz kā sievietei jāizmirst, ja viņa padomijā grib dzīvot. Un nav jau nemaz viss tik ļauns, kā to iztēlo. Tikai vienreiz, jā — vienreiz man arī likās — nu ir par daudz!”

„Kas tas bija?”, vairāk aiz pieklājības kā intereses lejautājos.

Tatjanas stāsts

Tatjana stāstīja:

„Tas bija Orenburgā. Jūs jau arī tur bijāt — aviācijas skolā. Droši vien jūs pazināt Oharovu, šo mazo žīdu komisāru. Vai jūs ziniet, kā tad ir, ja nejausi pieskaras rūpūlim? — Nu, tāds bija Oharovs! Tas bija lops, ne cilvēks!...”

Jūs mani sapratīsit... Un bez tam viņš mani sita. Katru reizi sita...”

Es uzlēcu no krēsla. Aizmirsu uzlikt pat cepuri. Viss galva man griezās. Man bija tikai viena doma — Aņa, mana nabaga mazā Aņa, kuņa bija tik maiga un trausla! Tā, kuņa pasaulē skatījās ar savām zilajām bērņa acīm un nevarēja pat ciest, ja zirgu sit ar pātagu!

Un ko daru es? Es skraidu te apkārt, visu

zinādams, laudams visam notikt un upurēdams ziedošo, tiro būtni žīdu komisāram tikai tāpēc, ka viņas acis redzēju nāves bailēs par savu nabaga vecāku likteni!

Un ja nu arī viņi ietu bojā? Aņas tēvs skaitīja piecdesmit, māte četrdesmit gadus istas dzīves, jo pēdējie piecdesmit gadi patiesībā nemaz nebija skaitāmi. Vai tad viņi maz drīkstēja pieņemt tādu upuri no sava bērņa, kas tik maz dzīves saules bija redzējis?

„Bet ja nu šis Oharovs vienkārši pazustu? Šis visuvarenais komisārs, kuņam „augšā” bija tik labi draugi, ka viņš varēja atļauties pavest skaistākās un tirākās meitenes, likatram piedraudot ar Sibīriju, kas viņu kaveja!”

„Pravdas” redakcija

Otrā dienā esmu „Pravdas” redakcijā. „Pravda” savās slejās ievēdusi sevišķu rubriku ierēdņiem un partijas darbiniekiem, kas nelietīgi izlieto savu varu.

Gaidu priekšīstābā, kas plānu sienu atdalīta no telpas, kur sēž galvenais redaktors. Dzirdu, kā šis biedrs dod norādījumus pārējiem redaktoriem.

„Par Vāciju nedrīkst rakstīt neko”, viņš saka. „Saprotiet, biedri, nevienu vārdu par Hitleru. Viņam krievu tautā ir pārāk daudz piekrišanu, un simpatijas pret viņu tikai augs, ja mēs pret viņu rakstīsim. Mēs viņu vienkārši noklusēsim, biedri. Rakstiet par bada nemieriem Vācijā! Vislabāk — lai tie būtu Rūras apgabālā. S A šauj pūli! — Rakstiet, ka dzelzceļu satiksme ogļu trūkuma dēļ draud apstāties. Neatsaucieties tikai uz mūsu raidītāju vācu valodā, kā pēdējo reizi, jo tad viņi mūs Vācijā izsmies.”

Biedri redaktori izklist. Mani pieņem. Izstāstu Aņas lietu, neminot vārdus.

Sēfiredaktors dusmās sit dūrēm uz gaida. „Es iznīcināšu šo negēji!” viņš kliedz. „Es viņu pakāršu. Es rūpēšos par to, lai viņš nokļūst spaidu darbos, es — „Pravdas” sēfiredaktors. Mēs necietīsim nekādu korupciju! Kas sev padoto spiež atdoties, tas jāso da ar pārmācības namu. Kas ir šis, cūka?”

Bailēs no visu varenā žīda

„Komisāra vietnieks Oharovs”, es atbildu. „Oharovs?”

„Redziet, biedri inženieri”, pēkšņi redaktors saka gluži pārvērstu sejas izteiksmi, „ko es teicu, tam tā jābūt. Bet vai jūs esiet drošs, ka meitene jums teikusi patiesību? Jūs taču labi pazīstiet šīs dienas meitenes! Daudzi, kas ieņem amatus, nevar no viņām atkauties. Bet ne jau mūsu satversme te vainīga! Tas patiesībā ir agrāko laiku mantojums. — Jā, Oharovs ir bieži apvainots, sevišķi šo sievieti dēļ.”

„Droši vien apvainojumi bijuši pareizi”, es redaktoru pārtraucu.

„Nav manš uzdevums to izmeklēt”, atbild redaktors. „Atvediet meiteni šeit. Lai viņa liecinieku klātbūtnē atkārtoti savus izteikumus. Tad un tikai tad varēšu šo gadījumu savās slejās apgaismot.”

Tā tas bija. Vajadzēja pieminēt tikai Oharovu vārdu, lai visi nobaidītos. Nu palika tikai vienīgais pēdējais ceļš.

Izlietoju militārlidmašīnu, kas mani nedaudz stundās noved Samarā. Esmu privāttērpā. No pērku bijēti, kautgan man kā vīrsniekam brīvs ceļš, un līdz ar citiem gaidu vilcienū uz Orenburgu. (Turpinājums sekos)

Tirgus kārtošana kaļa laikā

Kaļam, kas patlaban plosās, un kas prasa tik milzīgus dažādo materiālo vērtību patēriņus kā pašreizējā ciņa, ir un būs milzīga ietekme visās dzīves nozarēs. Lai tiktu sekmīgi galā ar visām grūtībām, kas rodas kaļa ietekmē, kā arī lai sekmīgi veiktu visus uzdevumus, kādus saimnieciskai dzīvei uzliek kaļš, ikvienai kaļotājai valstij jābūt jāiejaucas saimnieciskā dzīvē un jāraugās uz to, lai visi pilsoņi aizmugurē izpildītu savus pienākumus tikpat apzinīgi, kā tos veic kaļavīri frontē. Pie tam šie aizmugures pienākumi taču ir nesalīdzināmi vieglāki un necīgāki par kaļavīru upuriem.

Un, tomēr, ikvienu valdības soli saimnieciskās dzīves kārtošanā parasti izjūt kā nepatīkamu apgrūtinājumu. Kaļa laikā tas vēl jo vairāk izjūtam tādēļ, ka vienmēr nav iespējams šos nepieciešamos soļus pietiekami individuāli pielāgot atsevišķiem novadiem un uzņēmumiem. Bez tam ne vienmēr iespējams vajadzības gadījumā pietiekami ātri grozīt pastāvošos noteikumus. Tomēr, daudz kas atkarīgas arī no tā, kā mēs šīs neizbēgamās grūtības uzņemam. Ir jau vienkārši pavēlēt, piemēram, zemkopjiem darīt to vai citu. Ja mēs paliekam pasīvi, mehāniski, ar lielāku vai mazāku patiku izpildot uzliktos priekšrakstus, tad arī mums pašiem no tā būs maz labuma. Daudz auglīgāks un produktīvāks būs mūsu darbs, ja pārdomājot veicamos uzdevumus, atzīsim, ka kaļa laikā dažādi upuri ir goda lieta un augsts pienākums; pie kam viss tas ne tuvu nav pielīdzināms frontes kaļavīru upuriem. Lai to sasniegtu mums jāceļas radīt lūzumu mūsu līdzšinējā domāšanā un uzskatos. Atcerēsimies, ka ikvienai saimniecības nozarei, bet jo sevišķi lauksaimniecībai pildāmi ārkārtīgi svarīgi pienākumi pret savu tautu. Un ja mēs šiem uzdevumiem pieiesim ar saprātu un labu gribu, tad tie arī zaudēs savu piespiedu raksturu.

Minēsim dažus nenoliedzamus faktus. Sobrīd visā Eiropā neatradīsim valsti, kas varētu iztikt bez stingri noteiktas tirgus kārtošanas. Pārtikas normas racionētas pat nekaļojošā valstī Zviedrijā, nemaz jau nerunājot par agrāko „brīvo” zemi Anglijā, kur iedzīvotāji pakļauti jo jūtamiem iero-

bežojumiem. Viens otrs lauksaimnieks varbūt iedomāsies, ka nelielais daudzums pārtikas produktu, ko viņš negribētu pakļaut vispārējai tirgus kārtībai, nespēj atstāt nekādu ietekmi uz vispārējo stāvokli. Cik aplamas un unkaitīgas ir šādas domas, rāda piemērs: ja katrā saimniecībā paliktu nenodots rīkai viens dubultcentners (100 kg) labības, tad visas Latvijas mērogā iztrūkums sasniegtu jau veselas 20.000 tonnas! Bet varbūt tieši tik daudz būtu vajadzīgs, lai nodrošinātu visai zemei maizi līdz jaunajai ražai. Tā, lūk, šķietami sīkas lietas slēpj sevi visai dziļu nozīmi un mēs sapratīsim, kādēļ valsts vara nevar šādos apstākļos atteikties no tirgus kārtošanas.

Beidzot, iedomāsimies stāvokli, ka nav nekādu ierobežojumu tirdzniecībā. Kādā stāvoklī atrastos patērētāji? Lauksaimnieki, būdami mūsu pārtikas ražotāji, bez šaubām no tā itin nemaz neciestu, jo ir taču skaidrs, ka nevienam nepārdos projām pārtikas vielas, ja viņš pats nebūs labi paēdis. Bet arī tagad mūsu lauksaimnieki nevar zēloties par pārtikas trūkumu. Nevienam arī nedomā viņu uztura normas sama-

Tabakas dēstu cenas

Griežam tabakas audzētāju vēribu uz to, ka š. g. 10. jūnijā ģenerālkomisārs Rīgā, saziņā ar Austrumapgabala Reichskomisāru, apstiprinājis šādas maksimālās cenas tabakas dēstiem:

Par tabakas dēstiem, 5—7 cm garīgi, ar 4 lapiņām, 10 gab. RM 0,15, 100 gab. RM 1,35.

Par tabakas dēstiem, jau reiz no rokas dēstītiem, piķētiem, ar 6 un vairākām lapiņām, 7—10 cm garīgi, par 10 gab. RM 0,25, 100 gab. RM 2,20.

Tabakas dēstiem jābūt noteiktas šķirnes, gada laikam un stādīšanai norādītiem un svaigiem. Dēsti nedrīkst būt ar kukaiņiem vai no kādas slimības bojāti.

Interesants jaunievedums Jelgavas pilsētas pārvaldē

Vēlēdamies uzlabot pilsētas iestāžu darbu, Jelgavas pilsētas vecākais nodibinājis ideju un ierosinājumu krātuvi. Idejas un ierosinājumus kā uzlabot darbu, var pieteikt katrs pilsētas iestāžu darbinieks. Ierosinājumus pārbaudīs un, ja tie būs piemēroti, realizēs pilsētas darbā. Tāpat krātuve

zināt, jo viņiem pēc smagā diendienas darba ir pamatotas tiesības uz bagātīgu ēdiena devu.

Otrā grupā varētu ietilpināt mantīgākās aprindas. Arī tās nejustu sevišķas grūtības, jo spētu iegādāties pārtiku arī par augstākām cenām. Bet kā būtu ar trešo, visplašāko grupu — strādniekiem un mazāk turīgām aprindām? Ir skaidrs, ka viņu rocība drīz vien izbeigtos, jo cenas, pats par sevi saprotams, pastāvīgi celtos, līdz beidzot kļūtu nesasniedzamas. Šāds stāvoklis, protams, ir nepieļaujams, un nacionālsociālistiska valsts allaž centīsies visas grūtības sadalīt vienmērīgi uz visu pleciem. Bez tam nav jāaizmirst, ka cenu celšanās lauksaimniecības produktiem ir abpusēji griezīgs zobens, jo tā rada vispārēju dzīves dārdzības pieaugumu, kādēļ arī pats lauksaimnieks galā cerētās peļņas vietā nemantos nekā, pat arī tad nē, ja šī iemesla dēļ neizceļas inflācija.

Tādēļ saprātīga valsts vadība nevar šādos apstākļos atsāties no tirgus kārtošanas un jo ātrāk mēs šo nepieciešamību izpratisim, jo vieglāk mums veiksies mūsu uzdevumi.

vāks arī novērojums par trūkumiem un nevēlamām parādībām pilsētas iestāžu darbā. Par sevišķi vērtīgām idejām un ierosinājumiem to autorus apbalvos.

Šis jaunievedums, domājams, dos daudz pozitīva, atvieglot grūto iestāžu darbu kaļa apstākļos. Idejas un ierosinājumi, kuji parasti rodas nejauši, tā neies zudumā.

Apkarosim mušas!

ON. Rīgā. Viens no bīstamākiem slimību izplatītājiem ir mušas. Zinātnieki pierādījuši, ka pie vienas mušas kājiņas var būt pieķērušies 2 miljoni sīkbutiņu, starp kuļām atrasti tīfa, dažādu strutojumu, tuberkulozes, asins-sērgas, koleras u. t. t. diļļi. Mušas spēj arī ļoti ātri vairoties. Labos apstākļos mušu mātīte izdēj vairāk nekā 200 olīņu stundā — novietojot tās neturamos, samazgu ūdeņos, atkritumos, mēšlos u. t. t. Viena muša gada laikā spēj dot 25 miljoni pēcnācēju.

Jādara ir viss, lai mušas iznīdētu. Nav peļami dažādi mušu ķerami trauki, limes u. t. t. Labs ir formalīns, ko apmēram 2 tējkarotes ielej 0,5 l pienā un novieto lēzenos traukos. Uz laukiem sevišķa vēriba piegriežama

mušu iznīdēšanai kūtiis — tās labi jāvedina, jo mušas necieš caurvēju. Noder arī kūtiis, virtuves un citu saimniecības telpu izbalsināšana ar kaļķa atšķaidījumu, viena daļa kaļķu uz 20 daļām ūdens, klātpievienojot vienu daļu alauna uz 40 svara daļām kaļķa. Mušas balsinājumam pielip. Jāiznīcina visas pārziemojušās mušas. Šis darbs jāveic pēc iespējas agrāk.

Vācu kultūras dzīve īsumā

Parīzē šīs dienas atklāja vācu ievērojamā tēlnieka prof. Arno Brekera darbu izstādi. Tā sarikota uz franču valdības iniciatīvu.

Berlīnes Filharmonijas orķestris, pēc vairākiem koncertiem Spānijā, šīs dienas viesojies Lisabonā.

Bez tam šī prominentā vācu mūzikas vienība šīs dienas atskatījās uz 60 gadu pastāvēšanu. Darba atceri orķestris atzīmēja ārzemju ceļojuma laikā.

Viņē nesen noslēdzās sīlaika mūzikas nedēļa, kuļās laikā atskaņoja dažādu vācu tagadnes komponistu darbus. Tādā kārtā sarikojums deva iespēju jo plaši iepazīties ar mūzikālo jaunradīšanas darbu Vācijā, kas turpinās arī tagad, kaļa laikā.

Madridē ģen. Franko klātbūtnē nesen atklāja izstādi „Vācu jaunā celtniecības māksla”. Izstāde līdz šim ar lieliem panākumiem jau sarikota Budapeštā, Solijā, Beogradē, Kopenhāgenā un Lisabonā.

Kaļš nav ietekmējis vācu-japāņu kulturālo sakarus un maksas vērtību izmaiņu. Kopš pagājušā gada jūlija Tokijā un citās lielākās pilsētās vācu diriģentu prof. Junkera un Fellmera vadībā notikuši vairāki simfoniski koncerti, kuļos atskatītas Bacha kantātes, Mendela „Messija”, Behtovena 9. simfonija u. c. izcili darbi. Koncerti izpelnījušies lielu atsaucību.

Bratislavā parakstīts Vācijas-Slovākijas kultūras nolīgums. Līdzīgus nolīgumus Vācija jau agrāk noslēgusi ar Itāliju, Ungāriju, Japānu un Bulgāriju.

Hamburgā nupat noslēdzies Richarda Wagnera operu cikla „Nibelungu gredzens” uzvedums.

Slavenais Bruno Kittela koris, kas nesen atskatījās uz 40 darbības gadiem, pēc propagandas ministra Dr. Goebbelsa norādījuma pārdēvēts par Berlīnes Filharmonijas kori.

Berlīnes valstsopera jūnijā rīko Richarda Štraussa nedēļu, ko ievadīs viņa pārstrādātās operas „Guntrams” pirmizrāde.

Pazīstamais vācu aktieris Hans Albers tēlos titullomu jaunajā filmā „Münchhausens”.

No Klaipēdas līdz Rīgai ar vācu armiju

GUSTAVS CELMIŅŠ

(4. turpinājums)

Atkal pie tēvu zemes krūts — cik divaina tikšanās, nekad neparedzētā vietā, tieši Jāņu vakarā! Dzīve jau ir neticama...

Bet jūtām nodoties neatlika laikā, jo cauri rudzu stiebru mūrim, ko nepārtraukti kapāja pretinieku ložu krusa, bija jādodas uz priekšu.

Pārskrejot un puskrēslā maldoties, biju noklīdīs no savas daļas un pievienojies jūras kājnieku trečeniekiem, kas bija izvirzījušies vistālāk uz priekšu. Ar viņiem sasniedzu krustojumu un sargu būdu un sākām raudzīties apkārt, no kurienes tad isti nāktu spēcīgā uguns.

Jūrnīku bataljona komandieris v. D., ieraudzījis manā personā kautko „nepiederīgu”, sīki mani iztaujāja, bet dzirdot par lietu ar vilcienu saskriešanas, uzaicināja palikt pie viņa, jo viņa daļa no rīta agri pustrījos iešot triecienā pret Liepāju.

Lielākas laimes nevajadzēja, jo šitāda izdevība ar pašu pirmo „Vorausabteilung” ieņemt pilsētu, šāba Sonderfuehreram nesmaida tik bieži. Uz kodām ar bataljona ārstu manu Lietuvas spēki un sākām lūkot orientēties.

Aina bija patiesi vienkāršēja un tāda, kas uz visu mūžu iespiežas atmiņā: pa kreisi no šosejas, gaišsarkanā

blāzmā dega ķieģelnīcas un ar savu spokaino uguni apgaismoja kaļa lauku — sadragāto vilcienu ar stāvus salslietām lokomotīvēm. Pa šosejas grāvjiem, pa vienam un grupās atlida un steigšus pārskrēja ceļam kaļavīri, bet pa pašu šoseju, laiku pa laikam, pilnā uguns joslā un apgaismoti kā dienas laikā, drāzās bruņotie motociklisti ar blakus piekabi.

Pretinieka artilērija strādāja nepārtraukti un taustīja te šoseju, te dzelzceļa vilcienu apkaimē. Gar ložmetēju un šautēju uguni šai traci maz likāms zinīs, un tikai ja mums tieši blakus izšāva sarga mājas logu rūtis, pavirzījamies soli iesāpus.

Te pēkšņi iezvanās telefons. Neomulīgi ir dzirdēt miera laiku civilizācijas lēcīnieku šādā raganu katlā.

Ziņkāres dzīts noņemu klausuli. Krievu valodā pieteicās Liepājas stacijas komandants un aprasās, kā tad „mums” tur priekšā ejot. Uzdosos par sapleju bataljona kareivi Anisimovu un lūkoju iestāstīt, ka vācieši ir gan tepat tuvumā, bet ka mēs krustojumu noturēsim droši.

Ir jau pilnīgi tumšs un uguns apstājusies. Ap aparātu salasās ciņas biedri un varenī priecājas par izdevušos sarkano mūļkošanu. Pēc neilga laika zvana atkal. Šoreiz komandants grib noteikti zināt, vai līnija esot ve-

sela un vai varētu katastrofas vietai zidrāties cauri. Saku, ka aiziešu ar biedriem izlūkot, lai piezvana vēlāk.

Apspriežamies ar vācu virsniekiem, ko atbildēt. Pēc līnijas sarga izteicieniem Liepājā esot bijuši trīs bruņotie vilcieni, no kuriem divi pēcpusdienā izbraukuši Rīgas virzienā. Vai tad sarkanie ar trešo gribētu izlauzties mūsu līnijai cauri un tāpēc interesējas par ceļa stāvokli? Gudrojam, kamēr zvana atkal. Šoreiz bargā balsi kādas divīzijas operatīvais adjutants vispirms stingrī un sīki „uzņem manas personālījas” un tad dienesta kārtībā noprasa, kur isti vāciešu galvenie spēki esot nocietinājušies. Saku, ka apmēram kilometru viņus vilcienu sadursmes vietas. „Vai patiesi?” „Tieši tā, biedri komandieri.”

Virsnieki smejas lodzīdamies, kad mūsu sarunu izstāstu.

Bet tumsa jāizmanto. Ar bataljona ārsta gādību sanitāri ar nestuvēm aizlien uz sadursmes vietu un atnes lokomotīves vadītāju Sanltti. Viņš cieš lielas sāpes un ārsts pēc pārsiešanas tam iedod spēcīgu narkozi. Ar bērna smaidu uz lūpām viņš aizmie.

Komandieris tēvišķīgi mani norāj, ka man tur priekšā neesot nekā ko „tulkot” un sūta pretējā virzienā — lai apskatot sīkākī vilcienu katastrofas apkaimi.

Ar prieku lienu turp un apskatu vakardienas jauko pārdzīvojumu vietu.

Saulīte spīd vasarīgi, un kaļš ir tik tālu — veselus 800 metrus attālu ir

pirmā līnija — kāpēc sadomāju mierīgi pabrokastot savu Lietuvas spēkīti.

Iļģi tomēr šādā epikurējiskā mierā nevarēju pakavēties, jo sarkanie laikam bija pamanījuši kustību ap vilcienu un sāka klāt virsū ar triscollīgiem. Ne jau sevišķi precīzi, bet tomēr tā, ka nolēmu pāriet uz otrs puses grāvmalu. Kādu brīdi arī bija miers, bet tad vienā kaktā atskanēja un sprāga tik nekārtīgi tuvu, ka nevarēja būt šaubu, ka šoreiz meklē tieši mani.

Mazāk pagodināts, nekā sarūgtināts aizvilkos atkal uz priekšu.

Ciņa jau bija vilkusies turpat vienpadsmit stundas, un panākumu vēl nebija daudz, kaut arī mūsu artilērija sāka ņemt it dzīvu dalību.

Milzīgā steigā aizbrauca viens sanitārautomobilis pēc otra, arvien biežāk no uguns līnijas nomainītie stāstīja viens otram: „Jā, Kurtam lode galvā, Evaldam cauri krūtim, Eišenam mīna uzkrīta tieši virsū” un t. t., un t. t. Varēja apbrīnot šos jaunus zēnus, cik viņi lietīšķi un bez mazākā jūtu izpauduma runāja par saviem nule aizgājušiem tuvākiem kaļa biedriem. Bet apbrīnošana nevarēja būt pilnīgi brīva no zināmas neveikluma izjūtas, melojot ar mūsu uzverti...

Pēkšņi, kad bijām nodarbināti ar ložmetēju lenšu piebāšanu, nāk komandiera rīkojums: „Mūs apiet no labā spārna, atvilkties ap kilometru, līdz ņemot pēc iespējas visus ievainotos, un ieņemt pozīcijas gar dzelzceļa uzbērumu.” (Turpinājums sekos.)

Kandžas brūzis strādā pat Jāņu dienā

Blakus negodīgas tirdzniecības un spekulācijas apkaršanai uzraudzības iestādēm daudz pūļu jāpieliek arī neatļauto kandžas brūžu likvidēšanā.

Pēdējā laikā Tukumā diezgan bieži parādījās šo kandžas brūžu darinājumi, kurus starpnieki - spekulanti pārdeva tālāk, prasot nesamērīgi augstas cenas. Tā par 1/2 l. šāda viruma, kas bieži izrādījies veselībai stipri kaitīgs, spekulanti nekaunējušies prasīt pat RM 20—40.—.

Risinot šo kandžas brūvētāju lietas, policija pašā Jāņu dienā nākusi pie pārsteidzoša atklājuma. Policijai bij ienākušas drošas ziņas, ka Milzkalnes Kalimbju māju rentnieks Domeniks Rezglis savā dzīvojamā ēkā ierīkojis brūzi. Policija Kalimbjos ieradās taisni Jāņu dienā. Rezglis kandžas brūzis, ko patiesībā var apzīmēt par istu „uzņēmumu“, strādāja pilnā sparā, lai varētu apmierināt visus pieprasījumus. Kandžas brūvējamais aparāts bija isti prāvs un labi pagatavots, tāpat arī visas brūža palīgierīces bija krietni lielas, kas norāda, ka Rezglis degvīnu brūvējis lielā vairumā.

Lai slēptu savu „fabriku“, R. rīkojies ļoti uzmanīgi, tā kā pat kaimiņi nezinājuši, kāds „uzņēmums“ viņiem tuvumā. Brūvējumu Rezglis pārdevis

tikai Tukumā.

Rezglis jau arī agrāk sodīts par zādībām. Par komunistisku darbību viņam aizliegta dzīves vietas maiņa. Arī tagad R. nav mācījies, nav strādājis godīgu darbu, kas laukos tik vajadzīgs.

Cerēsim, ka viņš saņems pelnīto sodu.

Gaļa kartupeļu maisos

Spekulanti, lai tiktu pie nelikumīgās peļņas, izlieto vizdažādākas iespējas, kā nogādāt neatļautās mantas nopēdējiem. Taču vienu pēc otra tos notvēj un tie saņem pelnīto sodu.

Tā Tukuma cenu pārraudzības ierēdņi, 17. jūnijā, pārbaudot uz Rīgu braucošas Kables piensaimnieku sabiedrības mašīnas kravu, atrada 4 maisus kartupeļu, kuriem starp mašīnas pasažieriem nebija īpašnieka. Beidzot par maisu īpašnieku pieteicās Mārtiņš Čiča no Kables Zilēm. Maisus atveŗot, visos maisos starp kartupeļiem atrada lielus cukas gajas gabalus. Bez tam Č. argaļu bija piepildījis arī līdzpaņemto čemodanu. Izziņā noskaidrojās, ka Č. gaļu uz Rīgu vedis spekulatīvos nolūkos.

Gaļa un kartupeļi konfiscēti un nodoti Tautas palīdzības Tukuma iecirkņa rīcībā.

14. jūnijs Lestēnē

Lestēnē tautas sēru dienu 14. jūn. ievadīja ar dievkalpojumu baznīcā. Svētrunu teica viet. mācīt. Prauliņš. Norādot uz pagājušā gada baigajām dienām, viņš aicināja būt izturīgiem un ejot cauri smagajiem pārbaudījumiem nezaudēt ticību pēc nostaigātā Golgatas ceļa atkal sagaidīt savus mīļos tautiešus dzimtenē. Pēc aizlūgumiem par aizvestiem, noslepkavotiem un kritušiem tautiešiem sekoja koŗa dziesma: „Zem tēvu zemes vieglā smilšu autā“ un pūtēju kvarteta: „Tur tumšajā kapā“.

Pēc sēru akta dievnāmā lestenieši pulcējās viet. b-bu namā, kur noklausījās vietējā mācītāja referātu: „Komūnisms kā žīdu pasaules varas ierocis.“ — Sekoja koŗa dziesmas un deklamācijas. Tautas palīdzībai lestenieši saziņoja pāri par RM 400.

Garīgs koncerts Sēmē

Tautas palīdzības Sēmes iecirknis svētdien, 14. jūnijā bij rīkojis piemiņas dievkalpojumu pagājušā gadā no komunistiem aizvestiem patriotiem. Dievkalpojumu kuplināja: koncertdziedonis K. Bērziņš (baritons), brīvmākslinieki: V. Lasmanis, A. Madrēvičs (vijole). Erģeļu solo atskaņoja A. Zimārovs. Sēru koncertā atskaņoja Jāņu

Mediņa, Jēkaba Mediņa, L. Bethovena, Bacha-Guno, J. Bacha, Hendeļa, Gluka, Grīga, F. Šuberta un Sibēliusa darbus.

Tāds koncerts, piedaloties ievērojamiem māksliniekiem, vietējā dievnāmā notika pirmo reizi. Nepieredzēti daudzie dievlūdēji ar dvēseles pacilātību noklausījās priekšnesumus. Daudzi no tiem pirmo reizi dzirdēja tādu mūziku. Skumju kausam pāri plūstot, atceroties aizvestos, daudziem acis bija asaras. Mācītājs Volbergs svētrunā aicināja nenogurstoši lūgt Visuvarēno pašķīrt mīļajiem aizvestiem atpakaļ ceļu uz dzimto zemi. Aizvestos godināja kļūsuma brīdī.

T. p. Sēmes iecirkņa kasē no labprātīgiem ziedojumiem ienāca RM 261,76. Baznīcas kasē pāri par RM 100.—.

Iecirkņa vadība izsaka pateicību māksliniekiem, dievnama daiļotājiem un ziedotājiem.

A. Balams.

Timošenko zog pulksteni

Jānim Kūlim Pūres Dapēnos nozagts pulkstenis. Pulksteņa zādībā pienākts to pašu māju ganuzēns Timošenko.

Tukuma dzīve

30. jūnijs — Tukuma atbrīvošanas gada diena

Pirms gada — 1941. g. 30. jūnijā pienāca arī mūsu pilsētas atbrīvošanas

stunda. Kāda vācu motorizēta izlases vienība, pēc Liepājas ieņemšanas traucoties uz Rīgu, Tukumā pārsteidza boļševiku kaŗaspēku. Pēc īsas, drosmīgas cīņas boļševikus no Tukuma padzina.

Šo mūsu pilsētas atbrīvošanas dienu ar atceres sarīkojumu atzīmēs otrdien, 30. jūnijā Tukuma Viesīgā biedrībā. Par Tukuma atbrīvošanu runās ltn. Niedra, bet sekojošā koncertā uzstāsies pazīstamais viru dubultkvartets „Tēviņa“. Sarīkojuma sākums pulksten 20,15. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Atceroties mūsu pilsētas atbrīvošanu, ikviena tukumnieka pienākums ir šo vērtīgo sarīkojumu apmeklēt.

Zog normētos produktus

Naktī no 19. uz 20. jūniju zagļi uzlauzīši Tukuma patēriņu biedrības 14. veikalu H. Goringa ielā 62 un nolaupijuši sviestu, cukuru un konfektes. Par šo normēto precu zādību vainīgajiem draud ļoti bargs sods.

Iedzīvotāju dabīgā kustība

Tukumā maija mēnesī bija šāda: dzimis 31 jauns pilsonis, miruši 18, bet 16 pāri devušies laulībā.

Sports

Tukumnieki cīnās Talsos

Svētdien, 21. jūnijā Tukuma sporta b-ba viesojās Talsos, sacenšoties ar Talsu sadraudzīgās b-bas sportistiem futbolā, volejbolā un basketbolā.

Sacensības atklāja futbola sacikste. Tukuma vienībā spēlēja: Pūce, Strauss, Pavārs, Korsis, Krūtainis, Lindenbergs, Vārna, Valbis, Dancka, Oliņš, Eglītis; Talsu — Blumbergs, Dzeguze, Cīrulis, Laukšteins, Krastiņš, Rinks, Muižnieks, Induss, Asars, Ievigš, Dambergs.

Spēlei sākoties, stipra vēja atbalstīti, talsinieki turējās pārsvarā, taču ilgāku laiku bez rezultāta. Tukuma spēlētāji tehniski bija noītekti pāri, bet neierastajā, pārk cietajā laukumā, saspēle īsti labi neveicās un Talsu uzbrukuma ātrās malas bieži radīja bīstamas situācijas Tukuma vārtu priekšā. 30. minūtē talsinieki gūst pirmos vārtus. Atrās labās malas uzbrucējs Muižnieks tiek gaŗām aizsargiem un dodas uz vārtiem. Pūce kļūdas, nevēlā izskrienot, Muižnieks tiek gaŗām arī viņam un šauj vārtos. Bumbu vēl uz vārtu līnijas mēģina atvairīt Strauss, bet neveiksmīgi un rezultāts ir 1:0 Talsu labā. Spēles turpinājumā uzbrūk tukumnieki, sit vairākus stūrus, taču bez panākumiem un 1 puslaiks beidzas 1:0.

II puslaikā tukumnieki, kas tagad spēlē pa vējam veido vienu uzbrukumu pēc otra, bet uzbrucēji vārtu priekšā kavējas šāvieniem un Talsu aizsardzība visus uzbrukumu sekmīgi atvairā. Tad tālākus sitienus uz vārtiem izmēģina Dancka un 7. minūtē jau arī nes stāvokļa izlīdzinājumu. No apm. 20 metru attāluma Dancka ar reī spēcīgu un precīzu sitienu ievada bumbu tieši vārtu stūrī. Vārtsargs pat nemēģina stāvokli glābt. Sākot spēli no centra talsinieki enerģiski uzbrūk un jau 13. minūtē atkal stāvoklis ir viņu labā. Centrs Asaris ar patālu sitienu ievada balli vārtu stūrī. Spēlei turpinoties tukumnieki gan uzbrūk, bet panākumu nav, un spēle jau tuvojas noslēgumam. Un atkal Dancka ir tas, kas ar spēcīgu sitienu iešauj bumbu vārtu augšējā stūrī. Rezultāts ir izlīdzināts — 2:2. Vēl pašās spēles beigās

laimi izmēģina Pavārs, bet bumba iet pāri vārtiem un tūlīn arī skan beigu signāls.

Basketbola un volejbola sacensības notika Talsu vidusskolas parkā. Volejbolā, necinoties ar vajadzīgo sparū, tukumnieki pret vājāko pretinīku cīņu 3 setos zaudēja — 15:13, 4:15, 10:15. Tukumu reprezentēja: Pūce, Frīdenbergs, Lazdiņš, Spēlmanis, Melngalvis un Kīns.

Basketbolā tukumnieki bija klasi pāriki. Talsinieki radīja vēl stipri primitīvu spēli. Tukums uzvarēja 47:37 (I puslaiks — 22:7). Isti savas spējas parādīti tukumniekus kavēja neierastais laukums. Tukumnieku vienībā spēlēja: Riekstiņš — ieguva 13 punktus, Spēlmanis — 12, Krūtainis — 7, Grīnvalds — 6, Dancka — 5 un Pūce — 4. Talsiniekiem visvairāk punktu ieguva Blumbergs — 18.

Futbola sacikste Irlavā

TSB Irlavas nodaļa svētdien, 21. jūnijā rīkoja futbola saciksti. Sacentās Irlavas un Kandavas vienības. Spēle beidzās ar augstu 8:5 Kandavas uzvaru. Irlavnieki pašī sev iesita 3 vārtus!

Drīzumā Irlavas sportisti paredzējuši rīkot plašas soļošanas sacikstes uzaicinot mūsu labākos soļoīājus, kā Dāliņu, Krūklīņu u.c.

Slokas futbolisti Tukumā

Svētdien, 28. jūnijā Tukumā viesosies Slokas futbolisti, sacenšoties ar Tukuma sporta b-bas jaunatnes un I vienību. Sacikšu sākums plkst. 14.

Baznīcas ziņas

28. jūnijā plkst. 9,30 dievkalpojums ar dievgaldū. Plkst. 10,30 Sēmes baznīcā. 29. jūnijā plkst. 10 iesvētamo mācības sākums.

Dievkalpojumi kapos: 28. jūnijā plkst. 3,30 Brīzules kapos, 5. jūlijā plkst. 15 Tukuma pils. (komūnāl) kapos, 19. jūlijā plkst. 16 Meŗa kapos, 26. jūlijā plkst. 13 Kaives kapos, 2. augustā plkst. 16 Viksu kapos, 9. augustā pulkst. 16 Slokenbekas kapos, 16. augustā plk. 4 Raudas kapos.

Kristīti: Līlija Biruta Balodis, Milda Trautmanis, Jēkabs Kļava, Ausma Gudrais, Guntars Kukša, Herberts Eduards Jurševics, Herta Jurševics, Ziedonis Serepskis, Raimonds Alfrēds Krīgers, Imants Hartmanis, Sārtiite Miezis, Balba Valbis, Ivars Vikštrēms, Inese Vikštrēms, Imants Šēnbergs, Viktors Konrads Skalbergs, Jānis Bīcis, Sarmīte Spālis, Ziedonis Fogels, Rasma Laimdota Fogels, Elza Biruta Fogels, Jānis Zīgurdis Fogels, Dzīdra Zīgrīda Matisons, Rasma Kurzemnieks, Jānis Slava, Jānis Pakalniņš, Ernests Jēkabsons, Velta Jēkabsons, Hilda Jēkabsons, Aivars Andersons, Ilze Zunde, Zīgrīda Ilga Gudrais, Vallija Kaduškevičs, Osvalds Arnolds Helds, Aina Marija Jansons, Kārlis Jansons, Līlija Anna Bīrziņš, Aleksandrs Helds, Kārlis Eglītis, Līlija Austrā Ribens, Jānis Dreimanis.

Izdevējs: Tukuma pilsētas un aprīņķa lauku pašvaldības.

Atbild. redaktors EDUARDS ŠTĀLS

Abonēšanas maksa 50 ien. mēnesī. Sludinājumu maksa tekstā 50 ien., sludinājumu daļā 20 ien. petītrindīgā, darba meklētājiem īstāk. Laikraksts pasūtāms visās pasta iestādēs. Tek. rēķ. Latvijas Bankā 160012.

Iespīests: 48. spīestuvē Tukumā, H. Goringa ielā Nr. 1, tālrunis 102.

Meitenes, atsaucaties!

Mēs esam divi ļautri patīkama izskata lauku zēni ar nodrošinātu stāvokli. Jūs vēlamies mums līdzīgas — daiļas, patīesas lauku vai pilsētas meitenes. Saprāšanās gadījumā laulības. Klusu ciešana garantēta. Vēstules ar ģīmetni un biogrāfiju adr. š. av. kant. Maiņonim—24 g. v. un Laimonim—24 g. v. Atbildēsīm visām.

UZMANĪBU!

Izpalīgs, vidusskolnieks, vēlas strādāt laukos un papildināties vācu valodas zināšanās. Var palīdzēt arī mācībās. Piedāv. šīs av. kantori of. „Izpalīgs“.

Sporta ųakete

pelēki rūtaina, pazaudēta 25. jūnijā plkst. 8,30 starp Mālkrogu un miertiesu, A. Hitlera ielā 16. God. atradēju laipni lūdz pret pateicības algu nodot miertiesas kancelejā.

Kaŗavīru frenčus

1—2 pērk (vēlams ielākam augumam). Piedāv. adr. šīs av. kantori of. B 14.

Atgādinājums tabakas audzētājiem!

Atgādinu tabakas audzētājiem nekavēties ar tabakas stādīšanu, jo dēstu netrūkst. Visa paredzētā platība jāapstāda. 0,3 ha apstādīšanai, stādīt 70×40 cm vajadzīgs 11.000 stādu; stādīt 70×30 cm ir vajadzīgs 14.000 stādu. Stādīt lielākos attālumos jāpalielina platība, lai varētu nodot ligumā paredzēto tabakas raŗu. Izkritušie stādi nekavējoši jāizlabo.

Mākslīgie mēslī: superfosfāts, sērskābais kālījs un kaļķu salpetris (virsmēslojumam) jāizņem nekavējoši. Stādījumu apkopšanai audzētāji var saņemt piemērotus kapļus. Attālākiem audzētājiem transports jānoorganizē kopīgi. Vēl var pieteikties jauni machorkas audzētāji.

A. Kvēps, Tukuma apr. dārzkopības instruktors.

PERSONU,

kas naktī no 23. uz 24. jūniju, parka un Vecmoku ielas rajonā, pacēla

putekļu mēteli,

lūdz to pret labu pateicības algu nodot 97. grāmatnīcā.

MAINA

lielāku saimniecību — 20 ha, ar visām ēkām pret labu 10 ha saimniecību. Adr. Grīgs, Valdeķos, Kandava

Vecāka sieviete

vēlas vietu uz laukiem pie bērniem. Pieprasīt Tukumā, Talsu ielā 14 — 4.

Patafonu pērk

Piedāvāt šīs avīzes kantori of. B 13.

God. pircējiem paziņoju, ka mans (bij. Z. Krauzes)

puķu veikals

ar š. g. 1. jūliju tiks pārcelts uz H. Goringa ielu 5/7, bij. Richters veikala telpās. P. Kulačkovskis.

Pazaudēta

granātu (sarkana) rokas sprādze ceļā no Tukuma 1 stacijas caur Lestēni uz Jaunpīli. Atrad. lūdz zvanīt Jaunpīlis 65.

● Pateicības alga RM 50.— ●

Kīno „SAULE”

No 29. jūnijā — 1. jūlijam

NEDEĻAS APSKATS

I Johannes Riemann un Grethe Weiser filmā „AK, ŠIE VĪRIEŠI”

No 2. — 5. jūlijam

NEDEĻAS APSKATS

II Marianna Hoppe un Karl Ludwig Dieļ filmā „SOLIS NO CEĻA”

Sākums darbī. plkst. 16,30, 18,30 un 20,30 Svētdienās plkst. 13, 15, 17 un 19.

Tukuma pilsētas Dzīvokļu saimniecība

lūdz viņas pārziņā esošo māju īrniekus samaksāt īres naudu līdz

š. g. 30. jūnijam

Saimniecības biroja vadītājs.

Maina tīrsugas jēru

dzim. 1941. g. pret LB telīti Tumes Lāmās pie Sēlīšiem.